

**Asia C-372/19**

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen  
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

**Jättämispäivä:**

10.5.2019

**Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:**

Ondernemingsrechtbank Antwerpen (Belgia)

**Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:**

28.2.2019

**Kantaja:**

Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers  
CVBA (SABAM)

**Vastaja:**

BVBA Weareone.World

NV Wecandance

---

**Pääasian oikeudenkäynnin kohde**

Pääasian oikeudenkäynnin osapuolina ovat yhtäältä Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM) -niminen tekijänoikeuksien yhteisvalvontajärjestö (jäljempänä SABAM) ja toisaalta BVBA Weareone.World ja NV Wecandance, jotka ovat kaksi festivaalien järjestäjää. Osapuolten välillä on kiistaa niiden korvausten laillisuudesta ja määrästä, jotka festivaalien järjestäjien on maksettava SABAMille voidakseen käyttää sen edustamia teoksia.

**Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta**

Ennakkoratkaisupyynnö koskee sitä, onko SABAMin käyttämä tariffien rakenne riittävän yksityiskohtainen SEUT 201 artiklan valossa, mahdollisesti luettuna yhdessä direktiivin 2014/26/EU 16 artiklan kanssa.

Pyynnö on esitetty SEUT 267 artiklan perusteella.

## **Ennakkoratkaisukysymykset**

Onko SEUT 201 artiklaa, mahdollisesti luettuna yhdessä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien kollektiivisesta hallinnoinnista sekä usean valtion alueen kattavasta musiikkiteosten oikeuksien lisensoinnista verkkokäyttöä varten sisämarkkinoilla annetun direktiivin 2014/26/EU 16 artiklan kanssa, tulkittava siten, että kyseessä on määräävän aseman väärinkäyttö, jos tekijänoikeuksien yhteisvalvontajärjestö, jolla on jossakin jäsenvaltiossa tosiasiallinen monopoli, soveltaa musiikkitapahtumien järjestäjiin niiden oikeudesta jakaa musiikkiteoksia yleisölle muun muassa liikevaihtoon perustuvaa korvausmallia,

1. jossa käytetään kiinteää tariffiasteikkoa sen sijaan, että tariffissa otettaisiin huomioon (alati kehittyviä teknisiä apuvälineitä käyttäen) tekijänoikeusjärjestön suojaamien teosten täsmällinen osuus tilaisuuden aikana soitetusta musiikista
2. ja jossa lupamaksut riippuvat ulkoisista tekijöistä, kuten pääsymaksusta, virvokkeiden hinnasta, taiteilijoiden esiintymispalkkioihin varatusta budjetista ja muita seikkoja, kuten lavastusta, varten varatusta budjetista?

## **Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan**

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 102 artikla

Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien kollektiivisesta hallinnoinnista sekä usean valtion alueen kattavasta musiikkiteosten oikeuksien lisensoinnista verkkokäyttöä varten sisämarkkinoilla 26.2.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/26/EU (EUVL 2014, L 84, s. 72) 16 artiklan 2 kohta ja 43 artikla

## **Kansalliset oikeussäännöt, joihin viitataan**

Talousoikeuslain (Wetboek van economisch recht) IV.2 ja VI.104 §, XI.165 §:n viides momentti sekä XI.247 ja XI.248 §

## **Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä pääasiassa**

- 1 Kantajana oleva SABAM on tekijänoikeuksien yhteisvalvontajärjestö. Sillä on oikeus vaatia korvausta edustamiensa teosten käytöstä.
- 2 BVBA Weareone.World on järjestänyt vuodesta 2005 lähtien vuotuisen Tomorrowland-nimisen tanssifestivaalin Boomissa (Belgia). NV Wecandance puolestaan on järjestänyt vuodesta 2013 lähtien vuotuisen Wecandance-nimisen tanssifestivaalin.
- 3 BVBA Weareone.World ja NV Wecandance ovat riitauttaneet SABAMin vaatimat korvaukset. Riitaa on erityisesti korvauksista, jotka SABAM on perinyt

vuosina 2014, 2015 ja 2016 järjestetyistä Tomorrowland-tapahtumista ja vuosina 2013, 2014, 2015 ja 2016 järjestetyistä Wecandance-tapahtumista.

- 4 Lukuun ottamatta vuonna 2013 järjestettyä Wecandance -tapahtumaa SABAMin kantaman korvauksen määrä määritettiin niin kutsutun 211-tariffin mukaan; siihen kuuluu kaksi eri tariffia ja SABAM voi päättää, kumpaa niistä se soveltaa.
- 5 Ensinnäkin on vähimmäistariffi, joka lasketaan musiikin kuunteluun tarkoitettun pinta-alan tai saatavilla olevien istumapaikkojen perusteella.
- 6 Toiseksi on aleneva tariffi, joka lasketaan taiteilijoiden esiintymispalkkioihin varatun budjetin tai lipunmyynnistä saatujen bruttotulojen perusteella. Ainoastaan tietyt kulut (varauskulut, arvonlisävero ja kunnallisverot) voidaan vähentää bruttotuloista ennen tekijänoikeusmaksujen laskemista.
- 7 Festivaalien järjestäjä voi saada alennusta mainittuun alenevaan tariffiin 1/3–2/3-säännön perusteella. Tämän säännön mukaan järjestäjät saavat alennuksen, jonka määrä on 2/3 tai 1/3 laskutetusta tariffista, jos ne osoittavat, että alle 1/3 tai 2/3 soitetuista kappaleista on SABAMin edustamia teoksia. Jos yli 2/3 kappaleista on sen edustamia teoksia, se laskuttaa täyden tariffin.
- 8 SABAM aloitti 13.4.2017 ja 5.5.2017 tiedoksi annetuilla haastehakemuksilla pääasian oikeudenkäynnin.

### **Pääasian asianosaisten keskeiset perustelut**

- 9 BVBA Weareone.World ja NV Wecandance väittävät, että 211-tariffi ei ole pätevä, sillä se on niiden mukaan kohtuuton, koska kyseessä on SEUT 102 artiklassa tarkoitettu määräävän aseman väärinkäyttö. Ne väittävät pääasiallisesti, että aleneva tariffi ei vastaa SABAMin tarjoamien palvelujen taloudellista arvoa.
- 10 Ne katsovat ensinnäkin, että 1/3–2/3 -sääntö ei ole riittävän täsmällinen. Niiden mukaan nykyaikaisen teknologian avulla on täysin mahdollista vahvistaa täsmällisemmin, mitä SABAMin edustamia teoksia soitetaan ja kuinka kauan. SABAMin hinnoittelu voidaan toisin sanoen suhteuttaa paremmin sen tarjoaman palvelun taloudelliseen arvoon.
- 11 Ne riitauttavat toiseksi sen, että SABAM voi laskea tariffinsa lipunmyynnistä saatujen brutto-tulojen tai festivaalin taiteilijoiden esiintymispalkkioihin varatun budjetin perusteella, tarjoamatta mahdollisuutta vähentää bruttotuloista kaikkia muuhun toimintaan kuin musiikkiin liittyviä kuluja. Ne katsovat, että tämä on ongelmallista, koska lipunmyynnistä saadut tulot eivät ole suhteessa SABAMin tarjoaman palvelun taloudelliseen arvoon. Ne katsovat, että syy sille, miksi ihmiset ovat valmiita maksamaan korkeamman lippumaksun, ei liity SABAMin palveluihin vaan on seurausta muista tekijöistä, kuten festivaalien järjestäjien ponnisteluista luoda festivaalista kokonaisvaltainen elämys, kuluista, joista

järjestäjät vastaavat festivaaliin osallistuvien henkilöiden hyväksi (valaistus, taide, hotspotit, wc:t, turvallisuus) ja esiintyvien taiteilijoiden laadusta. Ne väittävät siksi, että myös nämä menot on voitava vähentää maksun laskentaperustasta.

- 12 Ne viittaavat sen väitteensä tueksi, että kyseessä on SEUT 102 artiklan rikkominen, muun muassa 18.3.1980 annettuun tuomioon Coditel ym. (62/79, EU:C:1980:84), 9.4.1987 annettuun tuomioon Basset (402/85, EU:C:1987:197), 13.7.1989 annettuun tuomioon Tournier (395/87, EU:C:1989:319), ja 11.12.2008 annettuun tuomioon Kanal 5 ja TV 4 (C-52/07, EU:C:2008:703).
- 13 BVBA Weareone.Worldin ja NV Wecandancen mukaan tekijänoikeusmaksujen periminen liikevaihdon perusteella ei ole sallittua kaikissa tapauksissa. Ne katsovat, että 9.4.1987 annetussa tuomiossa Basset (402/85, EU:C:1987:197) ja 11.12.2008 annetussa tuomiossa Kanal 5 ja TV 4 (C-52/07, EU:C:2008:703) todettiin, että kyseessä voi olla määräävän aseman väärinkäyttö, kun hinta ja tekijänoikeuksilla suojatun materiaalin käyttöön antamisesta muodostuva palvelu eivät ole oikeassa suhteessa toisiinsa. Niiden mukaan viimeksi mainitusta tuomiosta käy ilmi, että arvioitaessa, onko kiinteä tekijänoikeuskorvaus kohtuullisessa suhteessa tekijänoikeusjärjestön suorittaman palvelun taloudelliseen arvoon nähden, on otettava huomioon kaikki yksilölliseen tilanteeseen liittyvät olosuhteet ja siis myös tekijänoikeudella suojattujen musiikkiteosten todellinen käyttö.
- 14 SABAMin mukaan sen soveltama tariffi ei ole SEUT 102 artiklan vastainen.
- 15 Se väittää, että 9.4.1987 annettua tuomiota Basset (402/85, EU:C:1987:197) on sovellettava käsiteltävässä asiassa, mikä tarkoittaa, että tekijänoikeusmaksujen periminen koko (brutto)liikevaihdon perusteella on sallittua kaikissa tilanteissa.
- 16 Sen mukaan unionin tuomioistuimen 11.12.2008 annetussa tuomiossa Kanal 5 ja TV 4 (C-52/07, EU:C:2008:703) vahvistamalla oikeuskäytännöllä ei ole merkitystä nyt käsiteltävässä asiassa. Tuota oikeuskäytäntöä on tarkasteltava televisioasemien erityisessä asiayhteydessä, jossa käytetään vain rajoitetussa määrin tekijänoikeudella suojattuja teoksia. Sitä ei voida soveltaa, kun musiikin soittaminen on toiminnan olennainen osa.

### **Tiivistelmä ennakkoratkaisupyyntöä perusteista**

- 17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että merkityksellisten unionin oikeuden säännösten ja määräysten mukaan SABAMin tariffit eivät saa olla kohtuuttomia. Tuolloin on aina kysymys määräävän aseman väärinkäytöstä, joka on kielletty SEUT 102 artiklassa. Lisäksi direktiivin 2014/26 16 artiklassa säädetään, että ”yksinoikeuksien ja korvaus-oikeuksien tariffien on oltava kohtuullisia suhteessa muun muassa oikeuksien käytön taloudelliseen arvoon liiketoiminnassa, kun otetaan huomioon teosten ja muun aineiston käytön luonne ja laajuus, sekä suhteessa yhteishallinnointiorganisaation tarjoaman palvelun

taloudelliseen arvoon”. Tähän säännökseen sisältyy siis rajoitus sen korvauksen osalta, jonka hallinnointijärjestöt voivat vaatia.

- 18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa, että unionin tuomioistuin on jo lausunut määräävän aseman väärinkäyttöä koskevasta käsitteestä hallinnointijärjestöille maksettujen korvausten osalta.
- 19 Se toteaa, että unionin tuomioistuin on katsonut, että kyseessä voi olla määräävän aseman väärinkäyttö, jos sama lainmukainen päämäärä, joka on musiikin tekijöiden, säveltäjien ja kustantajien etujen suojaaminen, voidaan saavuttaa muilla menetelmillä nostamatta kuitenkaan sopimusten hallinnoinnista ja suojattujen sävellysteosten käytön valvonnasta aiheutuvia kuluja (tuomio 13.7.1989, Tournier, 395/87, EU:C:1989:319, 45 kohta ja tuomio 11.12.2008, Kanal 5 ja TV 4, C-52/07, EU:C:2008:703, 33 kohta).
- 20 Lisäksi unionin tuomioistuin on katsonut, että ei voida sulkea pois sitä, että kyseessä voi olla määräävän aseman väärinkäyttö, jos on olemassa toinen menetelmä, jonka mukaan on mahdollista tarkemmin yksilöidä ja ilmaista määrällisesti teosten käyttö, jolloin hallinnoinnista aiheutuvat kulut eivät nouse suhteettomasti (tuomio 11.12.2008, Kanal 5 ja TV 4, C-52/07, EU:C:2008:703, 40 kohta).
- 21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa tässä yhteydessä, että on monimutkaista määrittää, ovatko tekijänoikeuskorvaukset kohtuullisia. SABAM vastasi tähän vahvistamalla festivaalien järjestäjille kiinteän tariffin (211-tariffi).
- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo mainitun tariffin laskentaperustan osalta, että ei ole selvää, voidaanko huomioon ottaa myös kulut, jotka eivät liity musiikkiin.
- 23 Sen mukaan 1/3–2/3 -säännön osalta herää kysymys, onko tämä sääntö riittävän täsmällinen. Se huomauttaa, että SABAM on hiljattain muuttanut asteikkoja ja se soveltaa nykyisin 10 prosentin asteikkoja, mutta se toteaa, että ei ole selvää, missä rajat ovat, kun otetaan huomioon, että on olemassa uusia järjestelmiä, joiden avulla käytetty tekijänoikeudella suojattu musiikki on mahdollista laskea tarkemmin.
- 24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että edellä selostetun, SEUT 201 artiklan ja direktiivin 2014/26 asianmukaista tulkintaa koskevan epäselvyyden vuoksi unionin tuomioistuimelle on tarpeen esittää ennakkoratkaisupyyntö.